

แนวทางการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษา

A Guide to ASEAN Studies for Upper Elementary Level from
ASEAN Curriculum Sourcebook, 2012

ฉันทนา จันทร์บรรจง
Chantana Chanbanchong

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเพื่อนำเสนอผลการปริทัศน์หลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษา ซึ่งจัดทำขึ้นโดยอาเซียน และซีมีโอ จัดพิมพ์โดยองค์การยูเนสโก เน้นหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญ ทิศทางหลัก กรอบหลักสูตร คำถามสำคัญ การจัดทำแผนการสอน แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ ความคิดรวบยอดที่ยั่งยืน และแนวทางการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ไปใช้ในหลักสูตรระดับชาติของแต่ละประเทศสมาชิก ทั้งนี้ได้แปลแนวทางการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียน หรือโครงการเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ให้อย่างละเอียดในตาราง นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างแผนการสอนแปลไว้ให้ด้วย

Abstract

This article aims to present the review of ASEAN Curriculum Sourcebook produced by ASEAN and SEMEO, published by USAID. The focus of this review is on the upper primary education level. The contents deal with Themes, Pathways, curriculum framework, how to plan the lessons, how to evaluate learning outcomes, enduring concepts, and how to imply the ASEAN Curriculum Sourcebook to the national curriculum of each member country of ASEAN. The procedures for designing classroom activities or self-learning tasks are translated as shown in the tables. In addition, a sample lesson plan is also translated and attached.

บทนำ

บทความเรื่องนี้ ต้องการนำเสนอแนวทางการ พัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในประเทศไทย โดยนำหลักการและแนวปฏิบัติ สำหรับการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษา (ASEAN Curriculum Sourcebook, 2012) ซึ่งถูกออกแบบมา เพื่อให้นำไปใช้กับประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งหลาย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย จนถึงมัธยมศึกษา ตอนปลาย แต่ตัวอย่างการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลาง อาเซียนศึกษานั้น จะนำเสนอเฉพาะระดับประถมศึกษา ตอนปลาย เนื่องจากครูที่สอนในระดับนี้ยังมีปัญหา ค่อนข้างมาก ในการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดย

กระบวนการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะการแก้ปัญหา นโยบายการศึกษาเพื่อเตรียมสู่ประชาคมอาเซียนของ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบายว่า นโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมสู่ประชาคม อาเซียน 4 ประการหลัก คือ (1) จัดให้มีหลักสูตรอาเซียน ศึกษา เพื่อให้เข้าใจอาเซียน เข้าใจการอยู่ร่วมกันกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีวัฒนธรรมการกิน การอยู่ การ ดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน การสร้างหลักสูตรที่สามารถ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาเซียน (2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับรัฐมนตรี ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร ครู และนักเรียน (3) ให้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน ICT และจัดให้มีระบบรับรองวุฒิ การศึกษาระหว่างกันภายในประเทศสมาชิกของอาเซียน และ (4) ให้นักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ และให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น (การศึกษา: กลไกขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน)

หลักสูตรแกนกลางอาเซียน : กรอบเนื้อหาและทิศทางหลัก

หลักสูตรแกนกลางอาเซียน หรือ ASEAN Curriculum Sourcebook ถูกจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.2012 เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ประเทศสมาชิกของอาเซียนนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด ในหลักสูตรระดับชาติของแต่ละประเทศ ทั้งนี้ คำนำของเอกสารนี้ระบุว่า ครูอาจารย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนไปจัดทำใหม่ (reproduce) ภายในกรอบและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีหัวข้อหลัก (Themes) 5 หัวข้อ และทิศทางหลัก 4 ทิศทาง ซึ่งเรียกว่า Pathways เป็นตัวกำหนด ดังนี้ (ASEAN Curriculum Sourcebook. 2012 : 4-7)

หัวข้อหลัก (Themes)

1. การรู้จักอาเซียน (Knowing ASEAN) คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง สมาชิกภาพ จุดประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน และการสืบค้นหาความสำคัญ ความสำเร็จ และสิ่งท้าทายต่าง ๆ ของอาเซียน
2. การรู้คุณค่าอัตลักษณ์และความหลากหลายของอาเซียน (Valuing Identity and Diversity) คือ การสืบค้นหาความเชื่อมโยงและอิทธิพลต่าง ๆ ที่ซับซ้อนและก่อให้เกิดวัฒนธรรมหรือความเชื่อต่าง ๆ ในอาเซียน การตระหนักและพึงพอใจในจุดแข็งที่คล้ายคลึงกันและลักษณะที่ต่างกันของชาวอาเซียน ทั้งในรายบุคคลและกลุ่มคน
3. การเชื่อมโยงโลกกับท้องถิ่น (Connecting Global and Local) คือ การสำรวจว่าสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของท้องถิ่นอาเซียน เกิดจากการพัฒนาและแนวโน้มในระดับโลกอย่างไรบ้าง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอาเซียน มีอิทธิพลต่อโลกอย่างไรบ้าง
4. การเสริมสร้างความเสมอภาคและยุติธรรม (Promoting Equity and Justice) คือ การทำให้เกิด

ความยุติธรรมและเสมอภาคมากขึ้น และการจัดให้ผู้เรียนมีเครื่องมือและสิ่งอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์ การเมือง และปรัชญา สำหรับวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนและตอบโจทย์ที่เกี่ยวข้องได้ อย่างเหมาะสม

5. การร่วมมือกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working Together for Sustainable Future) คือ การตระหนักรู้ถึงแรงกดดันต่าง ๆ ที่มีสาเหตุจากทรัพยากรที่จำกัด และประชากรที่เพิ่มมากขึ้น และตระหนักถึงแนวทางที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน โดยสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนอยากร่วมมือกันภายในชุมชน หรือนอกชุมชน เพื่อความมั่งคั่งสันติสุข และอนาคตที่ยั่งยืนร่วมกันในอาเซียน

ทิศทางหลัก หรือเส้นทาง (Pathways)

1. คน (People) หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มชาติพันธุ์ มรดกทางวัฒนธรรม รัฐบาลและพลเมือง สุขภาพ ความปลอดภัย บทบาทของแต่ละเพศและบทบาทของคนต่างวัยในครอบครัวและในวัฒนธรรมต่างๆ ในภาพกว้างออกไป
2. สถานที่ (Places) หมายถึง รูปร่างที่ปรากฏให้เห็นด้วยตา แบบแผนของพื้นที่ ระบบนิเวศ ภูมิอากาศ และพลังของธรรมชาติซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตและปะทะกันไปมา
3. วัตถุ (Materials) หมายถึง สิ่งที่จับต้องได้ รวมถึงสินค้าที่ผลิตขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติ งานศิลปะ การฝีมือ และโบราณสถานหรือโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่ผู้คนสร้างขึ้น
4. แนวคิด (Ideas) หมายถึง ระบบความเชื่อต่าง ๆ ปรัชญา ค่านิยม โลกทัศน์ รูปแบบการปกครองของรัฐ เทคโนโลยี การรับแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ (adoptions) และการประยุกต์ใช้แนวคิดต่างๆ (adaptations)

ในการนี้ หลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษา (ASEAN Curriculum Sourcebook. 2012: 8) ได้เสนอกรอบเนื้อหาของหลักสูตรซึ่งเชื่อมโยงระหว่าง 5 หัวข้อหลัก (Themes) กับ 4 ทิศทางหลัก หรือเส้นทาง (Pathways) ไว้ด้วย ซึ่งผู้เขียนได้แปลไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษาที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อหลักกับทิศทางหลัก

หัวข้อ เส้นทาง	การรู้จักอาเซียน	การรู้คุณค่าอัตลักษณ์ และความหลากหลาย	การเชื่อมโยงโลก กับท้องถิ่น	การเสริมสร้างความ เสมอภาค&ยุติธรรม	การร่วมมือกันเพื่อ อนาคตที่ยั่งยืน
คน	รับรู้ว่าคุณคนในอาเซียน มีสิ่งที่เหมือนกันหลาย อย่าง ในอดีตและใน จุดหมายปลายทาง และสามารถที่จะช่วย กันทำงานเพื่อบรรลุ สันติสุข และความมั่ง คั่งร่วมกัน	พอใจในความเหมือน และ ความต่างกัน ในบุคลิก ลักษณะของบุคคลและกลุ่ม ต่าง ๆ และพอใจ ที่รู้ว่า รูปแบบเหล่านี้ ก่อให้เกิด รูปร่างที่เป็นอัตลักษณ์ร่วม และอัตลักษณ์เฉพาะแต่ละ บุคคลได้อย่างไร	เข้าใจว่า วัฒนธรรม ชุมชน และประเทศของ ตน มีอิทธิพล ต่อ วัฒนธรรม ชุมชน และ ประเทศอื่น ในระดับใด และได้รับอิทธิพลจาก วัฒนธรรมอื่น ชุมชนอื่น และประเทศอื่น มาก น้อยเพียงใด	ทုံม่ท่ความรู้สึท่ว่าเป็น หน้าที่ของตน ในการ ประเมินค่าของความ เสมอภาค ค่าความ ยุติธรรม ผลการกระทำ หรือการเลือกกระทำต่อ คนอื่น และ ความ รับผิดชอบต่าง ๆ ระหว่างบุคคล และ ระหว่างกลุ่ม	ตระหนักถึง ความ สำคัญของการทำงาน กับคนอื่น เพื่อเอาชนะ สิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่ กำลังเผชิญอยู่ และ เพื่อให้เกิดความ ยั่งยืนในระยะยาวของ ระบบต่าง ๆ ซึ่ง รวมทั้งระบบสังคม การเมือง และ สิ่งแวดล้อม
สถานที่	เห็นว่าประเทศต่างๆ ใน อาเซียนเผชิญกับสิ่งท่ ท้าทายและโอกาสต่าง ๆที่ เหมือนกัน และอาเซียน ได้จัดให้ภูมิภาคต่างๆ และนโยบายต่าง ๆ ที่ นำภูมิภาคนี้เข้ามา รวมกัน	ตระหนักว่าความต่างทาง ภูมิประเทศ และทรัพยากร ในท้องถิ่น สามารถที่จะทำ ให้มุมมองเกี่ยวกับชีวิต และวิถีการดำเนินชีวิตของ คนแตกต่างกันได้	เข้าใจว่าสถานที่ต่าง ๆ เชื่อมต่อกัน หรือแยก จากกัน ด้วยวิธีการที่ ต่างกัน และเข้าใจว่าสิ่ง นี้มีอิทธิพลต่อประวั ติศาสตร์และชีวิตของผู้คน ทุกวันนี้หลายอย่าง	ตระหนักถึง ความ จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกัน และกัน ของสถานที่ ต่างๆ ในเมืองและใน ชนบท และตระหนักใน จุดแข็งและจุดอ่อน ของ การอยู่ในที่ตั้งที่แตกต่าง กัน	ตระหนักว่าคุณคน และ กลุ่ม ซึ่ง มี ปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ สามารถที่จะทำ ให้เกิดสิ่งสำคัญตาม มา หรือ ท่ให้ เกิด ประโยชน์นานา ประการกับคนในพื้นที่ อื่น และช่วยคนอื่น ยามจำเป็นเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันแก่ภูมิภาคได้
วัตถุ	เข้าใจว่านโยบาย ของ ภูมิภาคอาเซียนเกี่ยวกับ การ แลก เปลี่ยน เทคโนโลยี พลังงาน และความช่วยเหลือด้าน สุขภาพ จะนำมา ซึ่ง ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และ กายภาพ ได้อย่าง กว้างขวาง	ตระหนักว่าทุกวัฒนธรรม พยายามจะจัดหาสิ่งจำเป็น พื้นฐานของมนุษย์เหมือน ๆ กัน และทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับมนุษย์ มีอยู่ไม่ เหมือนกัน ในสถานที่ ที่ แตกต่างกัน	ตระหนักมากขึ้น ถึง วิธีการที่มากมายในการ ย้ายทรัพยากร สินค้า เงิน และบริการจากที่ หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง รู้ว่าสิ่ง นี้เปลี่ยนแปลงไปตาม กาลเวลา และรู้ว่ามี ส่งผลกระทบต่อชีวิตคน อย่างไร	พอใจว่าการเข้าถึงวัตถุ ทรัพยากร เทคโนโลยี และบริการต่าง ๆ ส่ง ผลดีต่อการ ศึกษา สุขภาพ และความอยู่ดี กินดีของพล-เมืองและ ความมั่นคงทางการเมือง และสังคมของชุมชน ต่าง ๆ	เข้าใจว่านโยบาย ทาง เศรษฐกิจ และ ทรัพยากร และการนำ นโยบายไป ปฏิบัติมี ผลกระทบต่อการกินดี อยู่ดีของคนในประเทศ อื่น ๆ อย่อย่างไรและสิ่ง เหล่านี้ควรจะได้รับ การประเมิน ผลดี ผลเสียทั้งระยะสั้น และระยะยาว อย่างไร
แนวคิด	ได้ความคิดว่าการ แลกเปลี่ยนแนวคิด ระหว่างผู้คนในอาเซียน จะส่งเสริม ให้เกิดการ กินดีอยู่ดีของชาติและ บุคคลในอาเซียน	ตระหนักว่ากลุ่มต่าง ๆ ของมนุษย์กำลังสร้าง สรรค์แนวคิดใหม่ ๆ อย่ อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ทำ สิ่งใหม่และหาแนวทางใหม่ ๆ ในการ นำเสนอตนเองให้ ผู้อื่นรับรู้ ขณะที่ธำรงรักษา และ ส่งต่อวัฒนธรรม ประเพณี และประวั ติศาสตร์ ไปพร้อม ๆ กัน	เพิ่มการรับรู้วิธีการ หลากหลายที่ใช้ในการ แลกเปลี่ยนแนวคิด เทคโนโลยี ข่าวสาร ปฏิบัติการ และ สุนทรียภาพ ที่มีผล กระทบต่อชีวิตประจำวัน ในชุมชนต่าง ๆ	เข้าใจว่าความเสมอภาค และยุติธรรม ถูกนิยาม ว่าอย่างไร ในกลุ่มต่าง ๆ และในยุคสมัยที่แตกต่าง กัน และเข้าใจว่าสิ่งนี้ อาจจะมีอิทธิพลต่อวิธีคิด และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ ความยุติธรรมและความ เสมอภาคทุกวันนี้้อย่างไร	เกิดความตระหนักว่า การได้เผชิญกับปัญหา ต่าง ๆ ที่ยุ่งยาก ซับซ้อน การค้นหา แนวคิด และมุมมอง ใหม่ ๆ สามารถนำมา ซึ่ง ผลลัพธ์ที่มั่นคง และยั่งยืน

คำถามสำคัญเพื่อการจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา

ในการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนไปใช้ตามกรอบที่กำหนดโดยเนื้อหาและเส้นทางหลักนั้น มีข้อเสนอแนะว่าควรใช้คำถามสำคัญ ซึ่งเรียกว่า Essential Questions เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) และทักษะการแก้ปัญหา (problem-solving skills) ในการเรียนรู้ (ASEAN Curriculum Sourcebook. 2012: 9)

ตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับคนและสถานที่ (People and Places)

1. ทำไมประเทศต่าง ๆ จึงเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน?
2. ทำไมภูมิประเทศและภูมิอากาศจึงเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวันของเรา?

ตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับสถานที่และวัตถุ (Places and Materials)

1. อะไรทำให้เกิดระบบนิเวศ และสิ่งเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร?
2. ศิลปะสามารถทำให้สถานที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างไร?

ตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับวัตถุและแนวคิด (Materials and Ideas)

1. ศิลปะเก็บรักษาไว้ซึ่งความงามของธรรมชาติและพลังของธรรมชาติอย่างไร?
2. เทคโนโลยีต่าง ๆ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (share cultures) และสร้างวัฒนธรรมใหม่ (renew cultures) ได้อย่างไร?

ตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับแนวคิดสถานที่ (Ideas and Places)

1. บันทึกความจำหรือสิ่งโบราณ มีบทบาทอะไรในการทำให้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลก?
2. ทำไมความหลากหลายของผู้คนในกลุ่ม จึงเป็นแหล่งที่มาของความเข้มแข็งอย่างหนึ่ง?

การจัดทำแผนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

หัวข้อสำคัญในการจัดทำแผนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียนแตกต่างจากหัวข้อในแผนการเรียนการสอนที่ครูในประเทศไทยนิยมใช้ จึงขอเสนอไว้

ในที่นี้ โดยแปลจาก ASEAN Curriculum Sourcebook. (2012: 9-10) ให้เข้าใจง่าย ๆ ดังนี้

- ▶ คำอธิบายสรุป (Overview) เป็นคำนำเข้าสู่บทเรียน และอธิบายว่าหัวข้อเรื่องจะนำเสนออะไร
- ▶ ความเข้าใจที่พึงประสงค์ (Desired Understanding) คือ สิ่งที่นักเรียนควรเข้าใจเมื่อจบบทเรียน
- ▶ วัตถุประสงค์ของบทเรียน (Lesson Objectives) คือ สิ่งที่นักเรียนควรจะรู้และทำได้หลังจากเรียนบทนั้นจบลง
 - ▶ คำถามสำคัญ (Essential Questions) คือ คำถามเพื่อการค้นหาคำตอบ (inquiry questions) ใช้เพื่อติกรอบของเนื้อหา และนำทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - ▶ สื่อและเอกสารประกอบ (Materials and Handouts) คือ สิ่งที่ครูมีอยู่ในมือเพื่อสอนบทเรียนนั้น
 - ▶ คำอธิบายศัพท์ (Glossary of Terms) คือ นิยามศัพท์อย่างย่อ ของคำศัพท์หลัก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง
 - ▶ ชุดความคิดเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน (Anticipatory Set) คือ ยุทธศาสตร์สำหรับการกระตุ้นให้ดึงเอาความรู้ที่มีอยู่แล้วมาใช้สร้างแรงจูงใจ และนำเข้าสู่บทเรียน
 - ▶ ปัจจัยป้อนเข้า (Input) คือ ความรู้ที่ครูเป็นผู้จัดให้
 - ▶ แบบอย่าง (Model) คือ วิธีการที่ครูใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อแสดงให้เห็นว่าครูคาดหวังอะไรจากนักเรียน
 - ▶ กระบวนการเรียนการสอน (Procedures) คือ การสอนที่ครูให้คำแนะนำวิธีทำงานแก่นักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน
 - ▶ การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) คือ การที่นักเรียนแดงให้เห็นว่าเกิดการเรียนรู้ใหม่อย่างไรบ้าง ภายใต้การแนะนำ กำกับ ติดตามของครู
 - ▶ การปิดประเด็น (Closure) คือ การกระทำหรือข้อความ ที่นำบทเรียนนั้นมาสู่การสรุปอย่างน่าพอใจสำหรับผู้เรียน
 - ▶ การปฏิบัติงานอย่างอิสระ (Independent Practice) บางแผนการเรียนการสอนมีส่วนนี้อยู่ในแผนด้วย หรือบางโครงการที่นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มงานด้วยตนเอง (student-led project)

► การประเมินผลที่เสนอแนะ (Suggested Assessments) ผลงานหลักจากการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอดและเนื้อหา

► คำถามสรุป (Summary Questions) ชุดของคำถามทบทวน ซึ่งถามถึงประเด็นหลักในบทเรียน

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

หลักสูตรแกนกลางอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook. 2012: 11) ได้เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนรู้ว่าควรจะใช้แนวทางการประเมินความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นโดย แกรนท์ วิกกินส์ และ เจย์ แม็คไทท์ (Grant Wiggins and Jay McTighe. Understanding by Design, 2005) ซึ่งใช้วิธีการ ประเมิน 6 ระดับของความเข้าใจ เรียกว่า “Six Facets of Understanding” ประกอบด้วย

1. การอธิบาย (Explanation) เป็นวิธีการที่ให้ทฤษฎีหรือเหตุผลที่น่าเชื่อถือสำหรับข้อเท็จจริง ข้อเรียกร้อง และการกระทำต่าง ๆ

2. การแปลความ (Interpretation) เป็นวิธีการเพิ่มความหมายและความเข้าใจเชิงลึกมากกว่าการอธิบายในการแปลความ ผู้เรียนอาจจะใช้การอุปมา (metaphors) เรื่องเล่า (stories) หรือ การเปรียบเทียบ (analogies)

3. การประยุกต์ใช้ (Application) เป็นวิธีแสดงให้เห็นและใช้ความเข้าใจในสถานการณ์ใหม่ หรือในบริบทใหม่

4. การแสดงมุมมอง (Perspective) เป็นการนำเสนอความคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งสะท้อนความเข้าใจเชิงลึกที่บอกถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำและแนวคิดต่าง ๆ เป็นการแสดงถึงความตระหนักและการเชื่อมโยงมุมมองต่าง ๆ ให้เข้าใจด้วย

5. การเข้าใจคนอื่น (Empathy) เป็นความเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น ซึ่งสังเกตหรือรับรู้ได้ในรูปแบบที่ลึกลงไป

6. ความรู้จักตนเอง (Self-knowledge) เป็นการตระหนักรู้และประเมินความไม่รู้ ความลำเอียง ความเข้าใจ และค่านิยมต่าง ๆ ของตนเองได้ หลักสูตรแกนกลางอาเซียน ให้คำแนะนำว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามแนวทางนี้

สามารถประยุกต์ได้ตามความเหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของผู้เรียน และในการบูรณาการข้ามรายวิชา เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่คงทน (Enduring Concepts) สำหรับแต่ละหัวข้อหลัก และเพื่อสร้างการเชื่อมโยงระหว่างชีวิตของนักเรียนกับคน สถานที่ วัตถุ และแนวคิด

ความคิดรวบยอดตามหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

หลักสูตรแกนกลางอาเซียนศึกษา ได้กำหนดความคิดรวบยอด (Enduring Concepts) ไว้สำหรับการเรียนรู้ตามหัวข้อหลักแต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ความคิดรวบยอดเรื่อง “การรู้จักอาเซียน” มี 3 ประการ

1. อาเซียนถูกก่อตั้งขึ้นเพราะโลกกำลังเปลี่ยนแปลง และประเทศที่ร่วมกันก่อตั้งสมาคมอาเซียนมีความมุ่งมั่นที่สร้างความแข็งแกร่ง จากการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าด้วยกัน เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และความมั่งคั่งของชุมชนต่าง ๆ และผู้คนในประเทศต่าง ๆ ทั่วทั้งภูมิภาค

2. การสร้างสรรค์และธำรงรักษาไว้ซึ่งองค์การระดับภูมิภาคที่มีประสิทธิผล ต้องการให้สมาชิกของอาเซียนร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อสร้างความเป็นฉันท์สามัคคี ความยุ่งยากซับซ้อนอาจจะเกิดขึ้นบ้าง แต่สมาชิกทั้งหลายสามารถทำงานร่วมตามน้ำหนัที่เหมาะสม และปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ความยุ่งยากเหลือน้อยที่สุด

3. เมื่อผู้คนและชาติต่าง ๆ ร่วมมือกันก็จะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ และจะสามารถสร้างโอกาสให้กับตนเอง ความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาคมีหลายรูปแบบ และสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้คนทั่วอาเซียนได้

ความคิดรวบยอดเรื่อง “การรู้คุณค่าอัตลักษณ์และความหลากหลายของอาเซียน” มี 3 ประการ

1. ผู้คนในอาเซียนมีอัตลักษณ์แตกต่างกัน แบบพหุอัตลักษณ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย รวมทั้งภูมิประเทศ เชื้อชาติ ภาษา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา อายุ เพศ และความสนใจและการแสวงหาความรู้ความชำนาญทางวิชาชีพ

2. การให้คุณค่ากับความหลากหลายจะทำให้เกิดความรู้สึกซึ่งมากขึ้นในอัตลักษณ์ของอาเซียน การเป็นเจ้าของและรู้จักคุณค่าของอัตลักษณ์นี้ มีบทบาท

สำคัญที่จะทำให้บุคคลอยู่ดีกินดี สังคม และระบบเศรษฐกิจของทั้งภูมิภาค เจริญรุ่งเรือง และมั่นคง

3. ประวัติศาสตร์ และวิธีการที่ประวัติศาสตร์ถูกบันทึกไว้เป็นอนุสรณ์ ถูกจดจำ และถูกแปลความหมายทำให้เกิดอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล และอัตลักษณ์ร่วมของผู้นั้นในภูมิภาคอาเซียน

ความคิดรวบยอดเรื่อง “การเชื่อมโยงโลกกับท้องถิ่น” มี 2 ประการ

1. ตลอดเวลาอันยาวนานในประวัติศาสตร์ ผู้คนทั้งหลายในภูมิภาคอาเซียนได้เคลื่อนย้ายหลายครั้ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน และการปรับใช้แนวคิด เทคโนโลยี ข่าวสาร วิธีการปฏิบัติ และสุนทรียภาพต่าง ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีอยู่เดิมของท้องถิ่นหรือภูมิภาคของตน ทุกวันนี้ กระบวนการเช่นเดียวกันนี้ เกิดขึ้นเหมือนเดิม แต่รวดเร็วกว่า และสามารถมองเห็นได้แบบเสมือนจริง (virtual)

2. ผู้คนและประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงกับโลกกว้าง ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา มาเนิ่นนานในประวัติศาสตร์ การเชื่อมโยงเช่นนี้ สร้างสรรค์ให้เกิดรากฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนแบ่งปันประเพณีและแรงบันดาลใจของผู้คน และประเทศอาเซียน ทั้งภายในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน และกับผู้คนและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

ความคิดรวบยอดเรื่อง “การเสริมสร้างความเสมอภาคและยุติธรรม” มี 3 ประการ

1. คนทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะแตกต่างกันในภูมิภาคหรือถิ่นที่อยู่ อายุ เพศ วัฒนธรรม เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ศาสนา และระดับการศึกษา ควรจะได้รับความเสมอภาคและความยุติธรรมเหมือน ๆ กัน

2. แต่ละบุคคลมีความรับผิดชอบและต้องมีการกระทำที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

3. ระบบต่าง ๆ ที่เป็นธรรม ยุติธรรม และเสมอภาค จะส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในสังคมและเกิดความอยู่ดีมีสุขทั่วกันของประชากร

ความคิดรวบยอดเรื่อง “การร่วมมือกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน” มี 3 ประการ

1. การเชื่อมโยงกันของผู้คน สิ่งแวดล้อม ประเทศ ระบบเศรษฐกิจ และระบบอื่น ๆ ต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแล และมีการจัดการ เพื่อประกันว่าอนาคตจะมีความยั่งยืนเกิดขึ้น

2. การร่วมมือกันเพื่อให้สามารถปรับตัวและฟื้นตัวได้เร็วเมื่อพบความยากลำบากนั้นจะทำให้อุบัติภัยต่างๆ เบาบางหรือลดน้อยลง ป้องกันมิให้เกิดภาวะวิกฤติ และหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้งต่าง ๆ ได้

3. การชั่งน้ำหนักเปรียบเทียบกันระหว่างผลกระทบระยะยาวกับประโยชน์ในระยะสั้น เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำ เพื่อให้บรรลุถึงความยั่งยืน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน : ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนั้น ให้แปลความคิดรวบยอดไปเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) แล้วเชื่อมโยงกับหัวข้อหลัก เส้นทาง และคำถามสำคัญ เพื่อจะสอดแทรกลงไป ในรายวิชา/สาระที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างในตารางที่ 2-6 ซึ่งได้แปลไว้สำหรับระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การรู้จักอาเซียน

การรู้จักอาเซียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัตถุ แนวคิด	
ประวัติศาสตร์ & สังคมศึกษา	อาเซียนทำให้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมเข้าด้วยกัน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกเชื่อมโยงกันไว้ด้วยภูมิประเทศประวัติศาสตร์การค้า วัฒนธรรมมานานมาก ก่อนที่จะรวมกันเป็นอาเซียน	ทำอะไรประเทศต่าง ๆ จะเข้มแข็งยิ่งขึ้น เมื่อมาร่วมกันทำงานสู่เป้าหมายเดียวกัน (สถานที่ คน วัตถุ) มีลักษณะทางวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์ อะไรบ้างซึ่งสมาชิกของอาเซียนมีอยู่เหมือน ๆ กัน (สถานที่ คน แนวคิด)	นักเรียนระดมความรู้ในกลุ่มย่อย เพื่อเรียนรู้สภาพทั่วไปของประเทศที่ได้รับมอบหมาย แล้วให้ร่วมกันต่อภาพอาเซียนบนผนัง แบ่งกลุ่มเล็กให้นักเรียนต่อภาพอาเซียนบนพื้นด้วยภาพของวัฒนธรรมภูมิประเทศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนแล้วร่วมกันตั้งห้อง เพื่อคิดตอบคำถามสำคัญ
วิทยาศาสตร์ & คณิตศาสตร์	การแบ่งปันข่าวสารสามารถนำไปสู่การค้นพบที่สำคัญ	ทำไมการแบ่งปันข่าวสารข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และแนวคิดต่างๆ จึงส่งเสริมให้เกิดการค้นพบใหม่ ? (วัตถุ แนวคิด)	แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่ม คือ อาเซียนแต่ละประเทศให้บัตร 1 ใบ ต่อกลุ่ม ในบัตรมีข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อม แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปอย่างอิสระมาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง และเปรียบเทียบข้อสรุปและข้อเสนอแนะ
หน้าที่พลเมือง & ศิลธรรม	ประเทศสมาชิกอาเซียนปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม	ทำอะไรจึงจะถือว่าเป็นการร่วมมือกันอย่างเท่าเทียม? (คน แนวคิด)	แบ่งกลุ่มขนาดเล็กให้นักเรียนสร้างแนวทางการที่จะประกันความเสมอภาคกันในการประชุมของชั้นเรียน ให้กลุ่มทั้งหลายนำเสนอแนวทางที่แต่ละกลุ่มคิด แล้วให้ลงคะแนนว่าแนวคิดของกลุ่มไหนสำคัญที่สุด ในการสร้างความเสมอภาคในการประชุมชั้นเรียนได้มากที่สุด
ภาษา & วรรณคดี	ผู้คนในประเทศต่างๆ สามารถทำงานด้วยกันได้ แม้จะใช้ภาษาต่างกัน ผู้ คน ใน อา เซียน มี ประเพณีที่แตกต่างกันมากมาย	คนที่พูดภาษาต่างกันทำงานร่วมกันได้อย่างไร? (คน สถานที่ แนวคิด) การเล่าเรื่องสู่กันฟังทำให้คนในประเทศต่าง ๆ รวมตัวกันได้อย่างไร (คน สถานที่ แนวคิด)	ระดมสมอง ว่ามีภาษาอะไรบ้างที่พูดกันในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ และเปรียบเทียบภาษาเหล่านี้กับภาษาที่พูดกันในประเทศต่างๆ ของอาเซียนแล้วให้นักเรียนออกแบบวิธีการที่จะทำให้คนที่มีความภาษาต่างกันสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น อ่านตำนานและเรื่องเล่าที่คนรู้จักทั่วไปที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและแตกต่าง แล้วให้นักเรียนเลือกเรื่องหนึ่งสำหรับวาดภาพประกอบ
ศิลปศึกษา	เด็ก ๆ สามารถสื่อสารโดยใช้ศิลปะ	ทำอะไรเด็ก ๆ จะสามารถเป็นเพื่อนกันได้แม้วัฒนธรรมจะต่างกันและจะรู้จักกันผ่านศิลปะได้อย่างไร ? (คน สถานที่ แนวคิด)	นักเรียนสร้างผลงานศิลปะและแลกเปลี่ยนผลงานศิลปะกันทางไปรษณีย์หรือออนไลน์กับเพื่อนชั้นอื่นในประเทศอาเซียนอื่น
พลศึกษา และ สุขศึกษา	สมาชิกกลุ่มอาเซียนมีสิ่งท้าทายด้านสุขภาพที่คล้ายกัน	สิ่งท้าทายทางสุขภาพที่คล้ายกันทั่วภูมิภาคอาเซียนมีอะไรบ้าง? (สถานที่ คน วัตถุ)	นักเรียนทำงานโดยใช้แผนที่และข้อมูล เพื่อสร้างแผนผังแสดงสิ่งท้าทายต่าง ๆ ต่อสุขภาพของคนในประเทศอาเซียน และโยงกับสาเหตุบางประการ เช่น สาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแบบแผนชีวิต เป็นต้น
เทคโนโลยีศึกษา	เทคโนโลยีช่วยให้ผู้คนในอาเซียนสื่อสารและร่วมมือกันและกันได้	เทคโนโลยีช่วยให้ผู้คนในอาเซียนทำงานร่วมกันได้อย่างไร? (วัตถุ แนวคิด)	ให้ค้นคว้าหาเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ซึ่งมีอยู่ในอาเซียนแล้วนำมาจัดแสดงบนป้ายนิทรรศการ โดยอธิบายสถานการณ์ที่เทคโนโลยีแต่ละชนิดมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมการสื่อสารและการร่วมมือกัน

ตารางที่ 3 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การรู้คุณค่าอัตลักษณ์และความหลากหลาย

การรู้คุณค่าอัตลักษณ์และความหลากหลายของอาเซียน : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัตถุ แนวคิด	
ประวัติศาสตร์ & สังคมศึกษา	งานเฉลิมฉลองและพิธีกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้คนมาร่วมกัน ผู้คนต่างๆ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	ทำไมประเพณีจึงสำคัญเมื่อทำการเฉลิมฉลองวันสำคัญต่างๆ (คน สถานที่ แนวคิด) ภูมิประเทศและภูมิอากาศก่อให้เกิด แบบแผนของชีวิตประจำวันอย่างไร? (คน สถานที่)	เรียนรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมที่แตกต่าง (การแต่งงาน การทำศพ การริเริ่มต่างๆ) และวันสำคัญต่างๆ ในอาเซียนและหาสิ่งคล้ายคลึงกันที่ทำให้ผู้คนมารวมตัวกัน แล้วย้ำความสำคัญของวัฒนธรรมหรือประวัติดังกล่าวนั้น
วิทยาศาสตร์ & คณิตศาสตร์	ระบบเศรษฐกิจของอาเซียนมีความหลากหลายที่ร่ำรวยด้วย สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต	อะไรเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจ และสิ่งเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร? (สถานที่ วัตถุ)	ทำกิจกรรม “หนึ่งตารางเมตร” นักเรียนทั้งชั้นออกไปในพื้นที่กว้างวัดพื้นที่คนละ 1 ตร.ม. และจัดทำรายชื่อสัตว์ พืช แมลง ไยแมงมุม ฯลฯ แล้วลดขนาดของการสำรวจเหลือ คนละ 10 ตร.ซม. และเปรียบเทียบความแตกต่าง
หน้าที่พลเมือง & ศิลธรรม	วัฒนธรรมทั้งหมดมีธรรมเนียมและวิถีทางต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และมีปฏิสัมพันธ์กัน	อะไรคือจุดประสงค์ของมารยาทและประเพณีท้องถิ่น? (คน แนวคิด)	เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ก่อให้เกิดมารยาทและอะไรคือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันของอาเซียนให้หาในสื่อต่างๆ เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้า เช่น มือถือ แฟชั่น การคมนาคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณค่าและประเพณีดั้งเดิม แล้วให้นักเรียนทำภาพตัดปะ (collage) หรือวิดีโอ
ศิลปศึกษา	วัฒนธรรม สามารถที่จะถูกส่งต่อและธำรงรักษาไว้โดยผ่านศิลปะต่าง ๆ งานศิลปะบางชนิด เปลี่ยนแปลงสถานที่อย่างสร้างสรรค์	ผู้คนส่งต่อวัฒนธรรมผ่านศิลปะด้วยวิธีใด? (วัตถุ คน แนวคิด) ศิลปะเปลี่ยนแปลงสถานที่ได้อย่างไร? (สถานที่ แนวคิด)	ให้เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์แบบมุขปาฐะ (จากคำบอกเล่า) ประวัติ ศาสตร์จากสิ่งที่มองเห็นได้ (visual history) และเพลงต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมและส่งต่อประวัติศาสตร์และเรื่องราวจากยุคบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลานเหลน และเกี่ยวกับความสำคัญที่ยังคงอยู่ในทุกวันนี้ ให้ดูตัวอย่างวัด อนุสาวรีย์ และงานศิลปะอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงและให้ความหมายทางวัฒนธรรมแก่สถานที่ให้รู้ว่าการหมายดังกล่าวนี้ มีผลกระทบต่อดัชนีของผู้นคนในปัจจุบันอย่างไร ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ทำชิ้นงานศิลปะเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่หนึ่งในโรงเรียน
พลศึกษา & สุขศึกษา	การกินอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ขึ้นอยู่กับชนิดที่หลากหลายของอาหาร ซึ่งพบได้ทั่วพื้นที่ของอาเซียน	อาหารที่มีอยู่หลากหลายชนิด ส่งเสริมให้เกิดสุขภาพที่ดีอย่างไรบ้าง ? (วัตถุ คน)	ตอนที่ 1: ให้นักเรียนทำแคตตาล็อก และภาพถ่าย (ถ้าทำได้) อาหารชนิดต่าง ๆ ที่ครอบครัวตนรับประทานใน 1 สัปดาห์ แล้วให้บอกคุณภาพ เจริญโภชนาการของอาหารเหล่านั้น โดยค้นข้อมูลจากแหล่งอ้างอิง และอภิปรายว่าขาดอาหารอะไร แปลกใจหรือไม่? ตอนที่ 2: กิจกรรมอาเซียน/โลกบนจานของฉันท ให้นักเรียนหาคำตอบว่าเครื่องปรุงของอาหารที่ครอบครัวของนักเรียนรับประทาน มาจากไหนบ้าง ผลิตภัณฑ์ไหน โดยใคร ปลูกอย่างไร ขนส่งมาอย่างไร
เทคโนโลยีศึกษา	เทคโนโลยีเปิดโอกาสให้ผู้คนที่หลากหลายสื่อสารกันได้ในแต่ละวัน	อะไรคือวิธีการหลากหลายที่ผู้คนใช้เชื่อมโยงกันทางเทคโนโลยี เพื่อจะทำหน้าที่ต่าง ๆ ของตนในแต่ละวัน? (วัตถุ คน แนวคิด)	กิจกรรมเทคโนโลยีซาฟารี ให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของอาเซียนรวมทั้งดนตรี ภาพถ่าย และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวันหยุด หรือภูมิประเทศ ในประเทศสมาชิกอาเซียน และให้นักเรียนทำภาพตัดปะรวมกันทั้งชั้น 1 ภาพ เพื่อแสดงผล

ตารางที่ 4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การเชื่อมโยงโลกกับท้องถิ่น

การเชื่อมโยงโลกกับท้องถิ่น : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถาน ที่ วัตถุ แนวคิด	
ประวัติศาสตร์ & สังคมศึกษา	ผู้คนมีการย้ายถิ่นฐาน เพราะเหตุผลหลายประการ การค้าขายทั่วโลกเป็นสิ่งที่ก่อรูปร่างของชีวิตประจำวันในชุมชนท้องถิ่น	ทำไมผู้คนจึงเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง? (คน สถานที่) การค้าขายมีอิทธิพลต่อชุมชนต่างๆ อย่างไรบ้าง? (คน วัตถุ)	สัมภาษณ์คนในชุมชนที่ย้ายมาจากที่อื่น ถามหาเหตุผลและวิธีการที่คนเหล่านั้นกลักรื้อฟื้นเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ในกลุ่มชนต่างๆ และให้ทั้งชั้นร่วมกันสรุปว่าทำไมผู้คนจึงย้ายมาและน่าจะอะไรเข้ามาในชุมชนบ้าง เขาปรับตัวกันอย่างไร ให้สร้างตารางและแผนผังโน้ตส์หลายตาราง/แผนผัง เพื่อแสดงว่าผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชุมชน ผลิตภัณฑ์ไหน บริโภคที่ไหน แล้วทำแผนภูมิ 1 แผน แสดงให้เห็นสินค้าต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศอาเซียนอื่นๆ และนอกอาเซียน เพื่อให้เห็นอิทธิพลของโลกที่มีต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างชัดเจน
วิทยาศาสตร์ & คณิตศาสตร์	ภูมิประเทศเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ เข้ากับโลกและแยกชุมชนออกจากโลก	สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์กำหนดความเชื่อมโยงของชุมชนกับโลก อย่างไรบ้าง? (คน สถานที่)	ให้นักเรียนรวบรวมภาพลักษณะต่างๆ ของชุมชนที่ตนอยู่ มาร่วมกันสร้างแผนที่ หรือแผนผังใยแมงมุม (web) แสดงการเชื่อมโยงต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งรวมถึงสภาพภูมิศาสตร์ของสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำลำธาร ป่า และสิ่งที่มนุษย์สร้าง เช่น บ้านเรือนร้านค้า ที่ทำการ แล้วให้นักเรียนใช้ข้อมูลเหล่านี้วิเคราะห์ว่าชุมชนเชื่อมโยง กับโลกภายนอกอย่างไรบ้าง และอะไรทำให้ชุมชนแยกจากโลกภายนอก
หน้าที่พลเมือง & ศิลธรรม	ผู้คนสามารถเป็นพลเมืองดีของชุมชน ประเทศ และภูมิภาค	อะไรคือวิธีการต่างๆ ที่จะเชื่อมโยงผู้คนทั้งหลายเข้าด้วยกัน? (แนวคิด คนสถานที่)	ให้นักเรียนวาดแผนภูมิ Venn diagram (ภาพวงกลมหลายวงที่ทับซ้อนกัน) แสดงอัตลักษณ์ต่างๆ เริ่มจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นจนถึงอัตลักษณ์โลกแล้วใช้ภาพที่ครูให้ หรือที่ตัดจากนิตยสารมาติดบนแผนภูมิให้เป็นภาพแบบตัดปะ
ภาษา & วรรณคดี	ภาษาต่าง ๆ สามารถจัดกลุ่มได้หลายวิธี เช่น จัดกลุ่มโดยมองจากท้องถิ่นจนถึงการมองจากภูมิภาค สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกก่อให้เกิดเป็นวรรณกรรมท้องถิ่น	ผู้คนแบ่งกลุ่มภาษากันอย่างไรบ้าง ? (คน สถานที่) แนวคิดต่าง ๆ ทั่วโลกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมาอย่างไรในวรรณกรรม?(แนวคิด วัตถุ คน)	ให้รู้จักครอบครัวภาษา (language families) กลุ่มภาษา (language groups) และภาษาถิ่น (dialects) และจัดภาษาท้องถิ่นของนักเรียนเข้าประเภท ให้เปรียบเทียบเรื่องต่าง ๆ ที่ถูกนำมาเล่าใหม่ในท้องถิ่นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์หรือทางศาสนา และให้อภิปรายกันว่าอะไรเป็นเรื่องในท้องถิ่น อะไรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในโลก และทำไมจึงสอดคล้องกับความสนใจของผู้ฟังเรื่องราวเหล่านี้ในท้องถิ่น
ศิลปศึกษา	วัสดุท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อรูปแบบของศิลปะ	วัสดุท้องถิ่นก่อให้เกิดรูปแบบของศิลปะได้อย่างไรบ้าง ในภูมิภาคอาเซียน? (วัตถุ แนวคิด สถานที่)	เปรียบเทียบศิลปวัตถุซึ่งอธิบายถึงหัวข้อที่แตกกิ่งก้านออกมาจากอิทธิพลเดียวกันใช้แผนภาพในการเปรียบเทียบ แล้วเทียบกับแผนผังต่างๆ และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
พลศึกษา & สุขศึกษา	แนวคิดของผู้คนเกี่ยวกับสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา	อะไรคือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้คนเกี่ยวกับสุขภาพ? (คน แนวคิด)	การค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อสุขภาพ: อาหารการกิน ที่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น สุขภาพที่พึงปรารถนามตามความเชื่อทางศาสนาหรือในวัฒนธรรมดั้งเดิมและเปรียบเทียบกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อสุขภาพในปัจจุบันนี้ (มีอาหารมากขึ้นจากกระบวนการผลิตที่มาจากหลายท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพที่ปรารถนาได้รับอิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ)
เทคโนโลยีศึกษา	เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงท้องถิ่นกับโลกอยู่เสมอ	เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร? (วัตถุ แนวคิด)	ให้ค้นคว้าว่าข้อมูลข่าวสารกระจายไปในท้องถิ่น ตามชุมชนต่าง ๆ ทั่วอาเซียนได้อย่างไร ก่อนที่จะมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้หรือให้ค้นคว้าว่าข้อมูลข่าวสารกระจายไปได้อย่างไรในชนบทของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ยังไม่มีการเชื่อมโยงด้วยเทคโนโลยี (เช่น โดย หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ เพลงลูกทุ่ง ฯลฯ)

ตารางที่ 5 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม

การเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/ สาระ	ผลลัพธ์ การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัตถุ แนวคิด	
ประวัติศาสตร์ & สังคม ศึกษา	ผู้คนทั้งหลายมีความ ต้องการ จำเป็นต่างๆ มีสิทธิ และมีความ รับผิดชอบต่างๆ นานา ทุกสังคมมีกรอบแนวคิด เกี่ยวกับ ความเสมอภาคและความยุติธรรม แต่มีนิยามที่แตกต่างกัน	ความรับผิดชอบและสิทธิ ต่างๆ ของเด็กต่างจากความ รับผิดชอบและสิทธิของผู้ใหญ่ อย่างไรบ้าง? (คน แนวคิด) แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอ ภาคและความยุติธรรมถูก นิยามและได้รับการคุ้มครองที่ แตกต่างกันอย่างไร? (คน แนวคิด)	นักเรียนระดมความคิดกันทั้งชั้น เกี่ยวกับสิทธิและความ รับผิดชอบ ที่ตนเองมีและทำอยู่ (ในบ้าน ในฐานะลูกหลาน ใน ฐานะเด็กในโรงเรียน ในชุมชน ฯลฯ) จัดกลุ่มและจำแนกประเภท แล้วทำรายการของสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ที่พวกเขาคิดว่าเป็นสิทธิ และหน้าที่พื้นฐาน แล้วอภิปรายกันว่าแต่ละคนจะทำอย่างไรจึง จะเกิดความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพตามขอบเขตของ ความรับผิดชอบและหน้าที่ที่มีต่อชุมชนแล้วให้ทั้งชั้นช่วยกันจัดทำ ร่างกฎหมายของชั้นเรียน เรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยสิทธิและ ความรับผิดชอบ” (Bill of Rights and Responsibilities) เปรียบเทียบการกระทำต่างๆ หรือ ประเพณีต่างๆ ของชุมชน ท้องถิ่นและสร้างเส้นแสดงเวลา (timelines) เพื่อสะท้อนการ เปลี่ยนแปลงของรูปแบบต่างๆ ทั้งทั้งอาเซียนหรือในอนุภูมิภาค ของอาเซียน
วิทยาศาสตร์ & คณิตศาสตร์	ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นสิ่งที่กำหนด โอกาสทางเศรษฐกิจ	ทรัพยากรอะไรบ้างที่ชุมชน ต้องการเพื่อที่จะทำให้ชุมชน เจริญเติบโต? (สถานที่ วัตถุ แนวคิด)	ให้นักเรียนสร้างรูปปิรามิดของชั้นเรียน ซึ่งบอกถึงสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับชุมชน ให้สิ่งที่จำเป็นที่สุดอยู่ที่ฐานของปิรามิด และสิ่งที่จำเป็นน้อยกว่า ให้อยู่ในระดับเหนือขึ้นไปเรื่อย ๆ แล้ว ให้แบ่งกลุ่มย่อยหรือทำงานเดี่ยว เพื่อสร้างปิรามิดขนาดเล็กลง อีก 2 ภาพ ปิรามิดแรก ให้เกี่ยวกับสิ่งจำเป็นสำหรับชุมชนใน ปัจจุบัน ปิรามิด 2 เกี่ยวกับสิ่งจำเป็นสำหรับชุมชนเมื่อ 100 ปีที่ แล้ว และให้ทั้งชั้นอภิปรายกันว่าอะไรเปลี่ยนไปบ้างและทำไมจึง เปลี่ยน
หน้าที่ พลเมือง & ศีลธรรม	ชุมชนและประเทศต่างๆ เลือกผู้นำ โดยวิธีการที่แตกต่างกัน บางคนเป็นสมาชิกของชุมชน แต่ไม่ เป็นพลเมืองของประเทศที่ตนอาศัย อยู่	อะไรคือระบบต่างๆ ที่ใช้ใน การเลือกผู้นำ? (คน แนวคิด) อะไรคือพลเมือง? (คน แนวคิด)	ให้ค้นคว้าว่ามีการเลือกผู้นำวิธีใดบ้างในนานาประเทศและผู้นำ เหล่านั้นมีอำนาจพื้นฐานอะไรบ้าง ให้เปรียบเทียบผลลัพธ์เสีย ของระบบต่าง ๆ อ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ ข่าวออนไลน์ หรือบันทึก ความทรงจำสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับคนงานอพยพในเมืองใหญ่ของ อาเซียนและจัดทำเอกสารฉบับหนึ่งที่อธิบายเกี่ยวกับบ้านเกิดของ คนเหล่านี้ ทำไมเขาจึงทิ้งบ้านไปสิ่งท้าทายที่เขาเผชิญอยู่ในบ้าน ใหม่คืออะไร พรณนาถึงสถานภาพที่เป็นทางการ (หรือการไร้ สถานภาพ) และผลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของพวกเขา
ภาษา & วรรณคดี	รูปแบบของการเรียก ชื่อเสียงเรียง นามเป็นสิ่งที่นิยามความสัมพันธ์ ระหว่างกัน เด็กมีบทบาทต่างกันในวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน	ภาษา ทำหน้าที่ธำรงรักษา หรือเปลี่ยนแปลง ความ สัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร? (คน แนวคิด) อะไรคือวัยเด็ก? (คน แนวคิด)	ให้นักเรียนสัมภาษณ์ปู่ย่าตายายหรือคนอื่น ๆ ที่อาวุโสกว่า เกี่ยวกับวิธีการที่ทานใช้เรียกเพื่อน ครู พ่อแม่ เด็ก และผู้ที่ สูงอายุกว่าตนเมื่อทานเหล่านี้เป็นผู้ใหญ่แล้วนำผลของการ สัมภาษณ์มาร่วมกันทำแผนภูมิที่แสดงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การเรียกชื่อแล้วทั้งชั้นอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมและวัฒนธรรม ให้อ่านเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับเด็กในวัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศ อาเซียน และเปรียบเทียบวิถีชีวิตประจำวัน ความรับผิดชอบ ความฝัน และสิ่งที่พวกเขาคาดหวังจะเรียนรู้ หรือทำให้แก่ในวัย เด็ก และเขาทำอะไรบ้าง

การเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรม : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัตถุ แนวคิด	
ศิลปศึกษา	ศิลปะ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณค่าของสังคม	ใครทำศิลปะ (art) และใครทำงานฝีมือ (craft)? (คน วัตถุ แนวคิด)	ให้นักเรียนไปเยี่ยมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และเปรียบเทียบสิ่งที่สะสมไว้ในพิพิธภัณฑ์นี้กับสิ่งที่อยู่ในพิพิธภัณฑ์ หลัก 1 แห่งในอาเซียนหรือในส่วนอื่น ๆ ของโลก ซึ่งนักเรียนได้ข้อมูลมาจากระบบออนไลน์หรือสิ่งพิมพ์ แล้วอธิบายว่าอะไรเป็น “ศิลปะ” อะไรเป็น “งานฝีมือ” (craft or Artifact) อะไรเป็นสิ่งที่บอกคุณลักษณะของปัจเจกบุคคล และอะไรไม่ได้บอกคุณลักษณะเฉพาะของคนใดคนหนึ่ง (สามารถให้เด็กพิจารณาจากภาพเขียนจากฟุกัน ภาพสิรูปปั้น อาวุธ เครื่องใช้ที่ทำด้วยมือ ผ้าทอ เครื่องใช้ต่าง ๆ หรือผลงานทางสถาปัตยกรรม) ให้อภิปรายด้วยว่าวัตถุและข้อมูลอะไรที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างยาวนาน เป็นสิ่งที่เปิดเผยให้เห็นถึงคุณค่าของ สังคมต่าง ๆ ที่เป็นผู้ผลิตมันขึ้นมาสิ่งเหล่านั้นบอกให้รู้อะไรเกี่ยวกับสังคมที่แสดงสิ่งนั้นไว้ให้เราเห็นบ้าง
พลศึกษา & สุขศึกษา	โอกาสในการเข้าถึงน้ำสะอาด อากาศสะอาด การดูแลสุขภาพสะอาด และอาหารสะอาดเป็นหัวใจของความเสมอภาค	โอกาสเข้าถึงสิ่งจำเป็นในชีวิตที่สะอาดถูก สุขลักษณะสัมพันธ์กับความเสมอภาคและความยุติธรรมอย่างไร? (คน วัตถุ แนวคิด)	ทำแผนผังมนทัศน์แสดงที่ทิ้งขยะในชุมชน หอคอยมือถือ แหล่งทิ้งของเสียที่มีอันตราย ท่อระบายน้ำทิ้ง หรือพื้นที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ และหว่า ใครอยู่ใกล้แหล่งต่าง ๆ เหล่านี้อภิปรายว่ามีผลกระทบอย่างไร กับสุขภาพของผู้คนที่อยู่ใกล้เคียงบ้าง มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากสภาพในชุมชนอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนหรือไม่ และสัมพันธ์กับความเสมอภาคและยุติธรรมอย่างไร
เทคโนโลยีศึกษา	เทคโนโลยีให้โอกาสแก่บุคคลและชุมชน	เทคโนโลยีเสริมสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมสำหรับบุคคลและชุมชน ได้อย่างไร? (คน วัตถุ)	ให้ทำรายการของเทคโนโลยี (เช่น ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ ตู้เย็น รถยนต์ รถไถ ฯลฯ) และอภิปรายกันว่าชีวิตคนหรือแบบแผนของชุมชนเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร โดยใช้เทคโนโลยี ให้หากรณีตัวอย่าง หรือเรื่องเล่าหรือรายงานข่าวที่แนะนำเทคโนโลยี เข้ามาในชุมชน และส่งผลต่อชีวิตผู้คนในชุมชน

ตารางที่ 6 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การร่วมมือกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน

การร่วมมือกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัตถุ แนวคิด	
ประวัติศาสตร์ & สังคมศึกษา	ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบใหญ่	ท่านเป็นส่วนหนึ่งของระบบอะไรบ้าง? (คน แนวคิด)	ให้นักเรียนจัดทำโปสเตอร์แสดงภาพระบบต่าง ๆ ที่เขาเป็นส่วนหนึ่ง เช่น ระบบครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ หรือภูมิภาค) และสิ่งแวดล้อม
	ผู้คนสามารถทำให้ระบบต่าง ๆ ยั่งยืนได้	ระบบต่าง ๆ ที่ยั่งยืนของครอบครัว หรือชุมชน เป็นอย่างไร? (คน แนวคิด)	ให้สัมภาษณ์สมาชิกในครอบครัวหรือ ในชุมชน เกี่ยวกับสิ่งที่จะทำให้ระบบ เหล่านี้มีความยั่งยืน (ประเพณี บทบาทที่แตกต่างกัน การสงวนรักษาทรัพยากร กลไกในการช่วยเหลือกันในยามจำเป็น เช่น เจ็บป่วย เลี้ยงดูทารก ขาดภาพ) แล้วให้ทำงานเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสร้างภาพวาดบนผนังเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้ครอบครัวหรือชุมชนมีความยั่งยืน

การร่วมมือกันเพื่อนาคตที่ยั่งยืน : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัสดุ แนวคิด	
วิทยาศาสตร์ & คณิตศาสตร์	แต่ละบุคคลและชุมชนต่างๆ สามารถเตรียมตัวสำหรับการเกิดภัยธรรมชาติได้	ผู้คนเตรียมตัวกันอย่างไร เพื่อที่จะเผชิญกับภัยพิบัติ? (สถานที่ วัสดุ)	เชิญผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่กู้ภัยมาพูดเกี่ยวกับภัยธรรมชาติที่น้า เป็นห่วงสำหรับชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ แล้วให้เด็กสร้างแผนงาน 1 แผน สำหรับครอบครัวของตน และนำไปฝึกปฏิบัติที่บ้านให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยว่าชุมชนอื่น ๆ ในอาเซียนที่เ็นบ้างต้องเผชิญกับสิ่งคุกคามเหมือนกับตน
	การเลือกที่จะทำหรือ ไม่ทำเรื่องต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถประกันอนาคตที่ยั่งยืนได้	การตัดสินใจของแต่ละบุคคลมีผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร? (คน แนวคิด)	ให้ทำงานเป็นทีมในการสร้างกรอบการฝึกนิสัยที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน (เช่น ปิดไฟ ใช้น้ำอย่างประหยัด ชี้อกรยานหรือเดินมาโรงเรียน) และคำนวณผลกระทบที่มีต่อชุมชน ถ้าเพื่อนทุกคนนำกรอบนี้ไปปฏิบัติและถ้าประชาชนทุกคนในตำบลหรืออำเภอนำกรอบนี้ไปปฏิบัติ
หน้าที่พลเมือง & ศิลธรรม	ผู้คนทั้งหลายสามารถที่จะปรับปรุงชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ให้ดีขึ้นได้ โดยการมีเมตตาต่อกัน	แต่ละบุคคล จะกลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างไร โดยการเป็นคนที่มี ความซื่อตรง มีเมตตาต่อผู้อื่น และมีใจกว้าง? (คน แนวคิด)	นักเรียนแต่ละคน ทำ “แผนความเมตตา” (Plan for Kindness) ว่าตนจะแสดงความเมตตา 1 สัปดาห์ เพื่อทำให้ชุมชนดีขึ้น แล้วนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเ็นชั้นเรียน รวมทั้งแลกเปลี่ยนผลของการกระทำอย่างมีเมตตาที่ตนหรือคนอื่นได้ทำ และสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับชุมชน
	มีหลายวิธีในการที่จะเป็นผู้นำ	อะไรคือความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำ? (คน แนวคิด)	ให้ระดมความคิดกันทั้งชั้นเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของภาวะผู้นำ และเปรียบเทียบกับคุณลักษณะที่ได้รับในใบงาน แล้วปรับปรุงรายการในใบงานตามที่อยากทำ สร้างภาพและเหตุการณ์จำลองที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะเหล่านั้น แล้วให้นักเรียนเลือกคุณลักษณะที่คิดว่าตนเองมี บอกว่า “ฉันเป็น ผู้นำคนหนึ่ง เพราะ.....” ให้ขยายผล (Extension) โดยให้สร้างภาพที่อยากจะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น แล้วบอกกับเพื่อน ๆ ว่า “ฉันต้องการจะเป็นผู้นำที่.....”
ภาษา & วรรณคดี	การเรียนรู้ภาษาใหม่ๆ สามารถเปิดประตูให้ท่านมีเพื่อนใหม่ ๆ	การเรียนรู้ภาษา ช่วยให้ผู้คนมีเพื่อนใหม่ได้อย่างไร? (คน แนวคิด)	ให้เด็ก ๆ สื่อสารด้วยจดหมายกับเพื่อนต่างชาติที่ตนอยากรู้จัก
	บทกวีต่าง ๆ สามารถพรรณนาถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ผู้คน กับธรรมชาติ	บทกวีต่าง ๆ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้คนกับธรรมชาติอย่างไรบ้าง? (คน แนวคิด สถานที่)	นักเรียนอ่านบทกวีเกี่ยวกับฤดูหรือโลกในสภาวะธรรมชาติ เขียนอุปมา หรือลักษณะของธรรมชาติที่เขาพบในบทกวีดังกล่าว แล้วใช้ไปสร้างภาพตัดปะ บนผนังห้องเรียนหลังจากนั้น ให้นักเรียนแต่งบทกวีของตนเอง และ/หรือชิ้นงานศิลปะที่ใช้เฉลิมฉลองหรือเป็นเอกสารหลักฐานสำหรับการสะท้อนบางมุมของโลกแห่งธรรมชาติในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่
ศิลปศึกษา	ศิลปะ สามารถเก็บความงาม และ อารมณ์ ของธรรมชาติไว้ได้	ศิลปิน จำต้องความงามของธรรมชาติได้อย่างไร และเขาจำต้องพลังของธรรมชาติได้อย่างไร? (แนวคิด วัสดุ)	ให้ดูงานศิลปะที่แสดงถึงธรรมชาติ ในจินตนาการหรือในท้องถิ่น เลือกคำที่จะอธิบายว่างานศิลปะนั้นแสดงว่าธรรมชาติเป็นอย่างไร (เช่น สงบสุข กันดาร สนุก ใหญ่โต) และทำให้นักเรียนรู้สึกร้อย่างไร (ผ่อนคลาย ประหม่า เป็นแค่ตัวเล็ก ๆ) แล้วให้พยายามวิเคราะห์ว่าศิลปินบรรลุถึงความรู้นี้ได้อย่างไร (โดยใช้สี เส้น องค์ประกอบภาพ แสง) และนักเรียนพยายามสร้างความรู้นั้นขึ้นมาใหม่ด้วยการวาดภาพธรรมชาติรอบตัวของเขาเอง

การร่วมมือกันเพื่อนาคศที่ยั่งยืน : ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย			
วิชา/สาระ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	เส้นทางตามหัวข้อหลัก & คำถามสำคัญ	กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
		คน สถานที่ วัสดุ แนวคิด	
พลศึกษา & สุขศึกษา	การเลือกทำหรือไม่ทำเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน มีอิทธิพลต่อสุขภาพ ชุมชนจะเข้มแข็งมากขึ้นถ้าอยู่ร่วมกัน อย่างไม่มีการแบ่งแยก	อะไรเป็นสิ่งที่ใช้ในการนิยามความหมายของการมีสุขภาพดี ในชุมชนของท่าน? (ผู้คน แนวคิด) ทำอย่างไรจึงจะสามารถทำให้ชุมชนรวมทุกคนไว้ด้วยกันโดยไม่แบ่งแยก ? (คน สถานที่)	ให้วิเคราะห์เจตคติต่าง ๆ ของคนใน ชุมชน โดยการสำรวจ เพื่อค้นหาว่าคนในชุมชนปฏิบัติแตกต่างกันหรือไม่ ระหว่างเพศชายหญิง เด็กและผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และสำรวจว่าคนส่วนใหญ่มีสุขภาพที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานหรือไม่ การทดสอบข้อมูลที่สืบค้นทำอย่างไร จัดทำแคตตาล็อกเกี่ยวกับทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน ที่ช่วยให้คนพิการ คนป่วย เด็ก หรือคนชรา สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น และมีส่วนร่วมกับคนอื่น ๆ ในการ ทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้ แล้วเชื่อมโยงให้เห็นประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะมีต่อสังคมโดยรวม
เทคโนโลยีศึกษา	เด็ก ๆ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ	เทคโนโลยีช่วยให้เด็ก ๆ เสริมสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้อย่างไร? (คน วัสดุ แนวคิด)	ใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงกับเด็ก ๆ ในประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน และเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเด็กเหล่านั้น ในโครงการน ชื่อ “นิสัยที่ยั่งยืน” (sustainable habit) ซึ่งนักเรียนสามารถจะนำไปสู่วิธีการใหม่ ๆ ที่จะแสดงถึงผลของนิสัยที่ดีของตนและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเพื่อน ๆ ในชุมชนอื่นๆ ของอาเซียนได้ด้วย

ตัวอย่างแผนการสอน

เรื่อง ร้อยดวงใจอาเซียนเข้าด้วยกัน (Piercing Together ASEAN)

ระดับชั้น/วิชา: ประถมศึกษาตอนปลาย/สังคมศึกษา

คำอธิบายสรุป: นักเรียนจะรวบรวมความรู้ที่ตนเองมีอยู่ และใช้ความรู้นี้แยกคำว่า ASEAN ซึ่งจะทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ “สมาคม” (association) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกของอาเซียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการอยู่ห่างกันและใกล้ชิดติดกันของประเทศทั้งหลายเหล่านี้ นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อค้นคว้าจัดกลุ่มข้อมูลและนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันเป็นภาพทั่วไปของประเทศสมาชิกอาเซียน และบอกเร็ว ๆ ว่าประเทศเหล่านี้เข้ามารวมเป็นอาเซียนเมื่อไร บทเรียนนี้จะทำให้บรรลุเป้าหมายเมื่อแต่ละกลุ่มต่อภาพโมเสคที่อยู่บนฝาผนัง เพื่อแสดงแสดงที่ตั้งของประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างถูกต้อง การต่อภาพจะทำในห้องเรียนหรือทำในที่ที่คนอื่น ๆ เห็นได้ทั่วกันในโรงเรียนก็ได้

ความเข้าใจที่พึงประสงค์: อาเซียนทำให้ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้ามารวมกัน

วัตถุประสงค์ของบทเรียน:

- 1. นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่า ASEAN หมายถึงอะไร และความหมายของอักษรแต่ละตัวคืออะไร
- 2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนได้
- 3. นักเรียนสามารถบอกที่ตั้งของประเทศสมาชิกอาเซียนบนแผนที่และอธิบายลักษณะบางอย่างได้
- 4. นักเรียนสามารถแสดงภาพให้เห็นได้ว่าอาเซียนนำประเทศต่าง ๆ เข้ามารวมกันได้อย่างไร

คำถามสำคัญ: ประเทศต่าง ๆ เข้มแข็งยิ่งขึ้นได้อย่างไรเมื่อรวมเข้าด้วยกัน? (สถานที่ คน วัสดุ)

สื่อและเอกสารประกอบการสอนที่จำเป็น:

- 1. เอกสารแจก เรื่อง ASEAN: Say What?
- 2. แผนที่ทวีปเอเชีย
- 3. บัตรความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน (ASEAN Country Cards)
- 4. กระดาษแข็งตัดรูปประเทศอาเซียน โปสเตอร์ เตอร์ กระดาษทำการฝีมือ
- 5. รูปภาพตัดจากนิตยสารหรือพรีน့်ต์จากอินเทอร์เน็ต บอร์ดสำหรับติดโปสเตอร์ (Posterboard) ปากกามาร์กเกอร์ สี กระดาษแข็ง (cardboard)

เวลาที่ต้องใช้: กิจกรรมที่ทำร่วมกันทั้งชั้น ใช้เวลา 3 คาบ กิจกรรมกลุ่มย่อยในการค้นคว้าและโครงการศิลปะ อาจจะเป็นการบ้าน

คำอธิบายศัพท์:

1. Association – สมาคม หมายถึง การเชื่อมโยงเข้าด้วยกันของกลุ่มคนเพื่อให้ร่วมมือกัน
2. Nation – ชาติ หมายถึง ชุมชนที่ผู้คนมาอยู่ร่วมกันโดยมีเขตแดนและรัฐบาลเป็นตัวกำหนด
3. Staple – สำคัญ เป็นหลักสำหรับการดำรงชีวิตหรือเศรษฐกิจของประเทศ
4. Topographic map – แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพของแผ่นดินและทะเล

ชุดความคิดเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน: ครูเขียนคำว่า ASEAN บนกระดานหรือโปสเตอร์ และให้นักเรียนระดมความคิดว่ารู้เกี่ยวกับคำนี้อย่างไรบ้าง นักเรียนอาจจะพูดว่า “เอเชีย” หรือ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือชื่อของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน หรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับอาเซียนก็ได้

ปัจจัยป้อนเข้า: นักเรียนควรรู้จักที่ตั้งของประเทศที่ตนอาศัยอยู่ว่าอยู่ที่ไหนบนโลก และรู้ความสัมพันธ์กับทวีปเอเชีย รวมทั้งรู้จักสภาพบางอย่างทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ

แบบอย่าง: ครูเป็นแบบอย่างในการระดมความคิดต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้วมาใช้สำหรับแยกแยะคำว่า ASEAN และจัดทำแผนผังมโนทัศน์และเป็นแบบอย่างในการถามคำถาม หาข้อมูลจากบัตรความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน (Country Cards)

กระบวนการเรียนการสอน :

คาบเรียนที่ 1 อะไรคืออาเซียน? (What is ASEAN?)

- ครูแจกเอกสารเรื่อง “อาเซียน: พูดว่าอะไร?” (ASEAN: Say What?) และอธิบายว่า ASEAN เป็นชื่อย่อของคำที่มาจากภาษาอังกฤษ แล้วถามนักเรียนเป็นภาษาไทยให้เดาว่าอักษรย่อที่รวมเป็นคำว่าอาเซียนมาจากคำว่าอะไรบ้าง ให้ช่วยกันระดมความคิด ช่วยกันตอบ คำไหนถูกก็จดลงบนกระดาน และให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษของตนเอง

- ขณะที่นักเรียนเติมคำสำหรับแต่ละตัวอักษรย่อ ครูถามความหมายของคำนั้น ๆ และให้อธิบายว่าคำทั้งหลาย บอกถึงลักษณะทั่วไปของอาเซียนอย่างไร ตัวอย่างเช่น

A – Association: ความรู้สึกอยากจะรวมตัวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

S – South: ทิศใต้ (ของอะไร)

E – East: ทิศตะวันออก (ของที่ไหน) ได้และตะวันออก อาเซียนในความสัมพันธ์กับทวีปเอเชีย

A – Asian: แห่งเอเชีย เอเชียเป็นตำแหน่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงของอาเซียนบนพื้นโลก

N – Nations: ชาติ คือ ชุมชนหนึ่งที่มีผู้คนอยู่รวมกันโดยมีอาณาเขตและรัฐบาลเป็นตัวกำหนด

อาเซียนอยู่ที่ไหน? (Where is ASEAN?)

- ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และแจกแผนที่แสดงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของทวีปเอเชียให้แล้วให้นักเรียนค้นหาเอเชีย บอกว่าทิศใต้และตะวันออกของเอเชียอยู่ที่ไหน และใช้สีเทียนวงรอบพื้นที่ที่คิดว่าครอบคลุมพื้นที่ของอาเซียน

- ครูถามนักเรียนทั้งชั้นให้เดาชื่อของประเทศที่นักเรียนคิดว่าเป็นสมาชิกของอาเซียน ตอบผิดก็ได้เขียนทุกชื่อลงไว้ข้าง ๆ บนกระดาน เมื่อได้คำตอบที่ถูกให้กาลงไปบนแผนที่ แล้วครูถามว่ามีกี่ประเทศที่เป็นสมาชิกของอาเซียน

- เรียกนักเรียนคนหนึ่งออกมาหน้าชั้น แล้วให้หาว่าประเทศของนักเรียนอยู่ที่ไหนบนแผนที่

- เรียกนักเรียนออกมาอีกคนหนึ่งให้ชี้ประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน

ใครคืออาเซียน? (Who is ASEAN?)

- ครูแจกการ์ดเกี่ยวกับประเทศอาเซียน ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ 10 กลุ่ม ไม่ซ้ำประเทศกัน การ์ดเกี่ยวกับประเทศอาเซียนมีสีไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับปีที่เข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน

- ให้นักเรียนค้นคว้าเป็นการบ้าน และถามกันได้ว่าถามคนในครอบครัวก็ได้ หรือค้นจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศที่ได้รับมอบหมาย แล้วเติมข้อมูลเหล่านั้นลงในบัตร

คาบเรียนที่ 2 อาเซียนพบกันและทักทายกัน (ASEAN Meet and Greet)

- ให้นักเรียนไปเที่ยวหาความรู้กันเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มมีการ์ดเกี่ยวกับประเทศอาเซียนที่ตนได้รับและได้เติมข้อมูลเกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ ลงไปบ้างแล้วปะปนกับเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้โจทย์ให้ทำงานนี้ด้วยก็ได้ ให้ถามกันเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันด้วย

เข้าร่วมอาเซียนกันเถอะ (Let's Join ASEAN)

- ครูอธิบายว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่มีการัดเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จะเข้ามารวมกันเป็นอาเซียน (Join ASEAN) แล้วเรียนกลุ่มที่มีการัดสินน้ำเงินก่อนประเทศเหล่านี้ คือ ผู้ก่อตั้งสมาคมอาเซียน (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย) นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ออกมาหน้าชั้น เพื่อจะให้สมาชิกใหม่ที่จะเข้ามาภายหลังทักทายด้วยภาษาประจำชาติของตน

- ครูนำอภิปรายสั้น ๆ กับนักเรียนทั้งชั้นว่าประเทศเหล่านี้มีอะไรคล้ายกันบ้าง ตามรายการบนกระดานครูจะบอกนักเรียนว่าอาเซียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 และให้รู้ว่าสมาชิกก่อตั้งมีความหวังว่าจะรวมสมาชิกทั้งหมดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดสันติภาพ ความมั่นคง และการพัฒนาในภูมิภาคนี้ หลายประเทศในภูมิภาคขณะนั้นยังสู้รบกันอยู่เพื่อความเป็นเอกราชของชาติ หรือไม่ก็สู้รบกันเองภายในประเทศ

- หลังจากนั้นครูเรียนประเทศต่าง ๆ ตามสี (ตามลำดับที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก) สีเขียว: บรูไน ดารุสซาลาม (7 มกราคม 2527 – ครูอาจให้คำนวณว่าปีที่เข้ามาเป็นสมาชิกห่างจากก่อตั้งอาเซียนกี่ปี ให้ข้อสังเกตกับนักเรียนด้วยว่าบรูไนฯ เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน 6 ปี หลังจากได้รับเอกราชจากอังกฤษ และถามนักเรียนว่าทำไมบรูไนจึงอยากเข้ามาเป็นสมาชิก) สีเหลือง: เวียดนาม เมื่อ 28 กรกฎาคม 2538 (กี่ปีหลังก่อตั้งอาเซียน? กี่ปีหลังสิ้นสุดสงครามเวียดนาม?) สีม่วง: ลาวและเมียนมาร์ 23 กรกฎาคม 2540 (กี่ปีหลังจากเวียดนามเข้าเป็นสมาชิก? กี่ปีหลังก่อตั้งอาเซียน?) สีชมพู: กัมพูชา 30 เมษายน 2542 (กี่ปีผ่านมานับถึงปีนี้) และเมื่อถึงเวลานี้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ และการเสริมสร้างสันติภาพภายในภูมิภาคได้กลายเป็นจุดประสงค์ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญของอาเซียน

- ให้การบ้านหรือให้ทำในชั้นโดยให้ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่ม ๆ ว่ามีอะไรเกิดขึ้นในปีที่ประเทศที่กลุ่มตนได้รับมอบหมายเข้ามาเป็นสมาชิกของอาเซียนหรือปีก่อนหน้านั้น เช่น เพิ่งได้รับอิสรภาพหรือเพิ่งมีผู้นำคนใหม่แล้วให้กลุ่มต่าง ๆ นำผลการค้นคว้ามารายงานให้เพื่อนร่วมชั้นทราบด้วย

ดาบเรียนที่ 3 นำอาเซียนมารวมกัน (Putting ASEAN Together)

- สมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ร่วมมือกันจัดทำคัตเอาท์ประเทศอาเซียนแต่ละประเทศ ใช้กระดาษสีตัดปะหรือภาพต่าง ๆ ที่ตัดจากนิตสารหรือนำมาจากอินเทอร์เน็ตหรือรูปที่วาดเองตกแต่งให้สวยงาม

- รวมคัตเอาท์ของทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน โดยจัดตั้งให้สอดคล้องกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของแต่ละประเทศ

การปิดประเด็น: ครูให้ทุกคนมองไปที่ภาพต่อแบบโมเสคของประเทศอาเซียน และนำการอภิปรายว่าประเทศของนักเรียนจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเป็นสมาชิกของอาเซียน นักเรียนแต่ละคนจะให้เหตุผลที่คิดว่าสำคัญที่สุด 1 เหตุผล และใช้สีเขียนเหตุผลนั้นไว้บนการ์ด แล้วนำไปแปะไว้บนผนังรอบ ๆ ภาพโมเสคอาเซียน

การประเมินผลที่เสนอแนะ:

- ถามกลุ่มต่าง ๆ ให้ใช้ข้อมูลในการ์ดเกี่ยวกับประเทศอาเซียน (Country Cards) เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่ออภิปรายความหมายของคำว่า “สมาคม” (association) และ “ชาติ” (nation) (การประเมินระหว่างเรียน – ระดับที่ 1 : การอธิบาย และ ระดับที่ 2 : การแปลความหมาย)

- ให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันทำแผนภูมิแสดงรายชื่อประเทศอาเซียนต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลังที่เข้ามาเป็นสมาชิก แผนภูมินี้ควรจะแสดงถึงการบูรณาการและการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับประเทศที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ค้นคว้า (การประเมินระหว่างเรียน – ระดับที่ 1 : การอธิบาย และ ระดับที่ 2 : การแปลความหมาย)

- ให้นักเรียนบูรณาการแผนภูมินี้ กับคัตเอาท์ที่แต่ละกลุ่มทำไว้ เพื่อให้เป็นภาพต่อแบบโมเสคบนผนังห้องเรียน จัดให้มีการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นหรือให้สร้างแผนภูมิแสดงความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของนานาประเทศในอาเซียน (การประเมินหลังเรียน – ระดับที่ 2 : การแปลความหมาย และระดับที่ 3 : การแสดงมุมมอง)

- จัดการอภิปรายทั้งชั้น เกี่ยวกับประโยชน์ที่ประเทศของตนได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน ให้แต่ละคนบอกเหตุผลที่สำคัญที่สุด เขียนลงในการ์ด แล้วนำไปต่อกันเป็นภาพโมเสคให้เห็นว่าเหตุผลอะไรสำคัญที่สุดจากจำนวนที่นักเรียนที่ตอบตรงกัน (การประเมินหลัง

เรียน – ระดับที่: การอธิบาย และระดับที่ 4: การแสดง มุมมอง)

คำถามสรุป:

1. ตัวอักษรในคำว่า ASEAN แต่ละตัว หมายถึงอะไร สำคัญอย่างไร?
2. ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ คืออะไรบ้าง? 5 ประเทศที่ก่อตั้งอาเซียนคืออะไร?
3. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความแตกต่างกัน และคล้ายคลึงกันในเรื่องอะไรบ้าง?
4. ประเทศของเราหรือชุมชนของเราได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน?

ข้อเสนอแนะ: ทุกโรงเรียนในประเทศไทย

จำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางอาเซียนให้เข้าใจ และ นำหลักสูตรนี้มาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำลังปรับปรุงให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่กำลังก้าวสู่ประชาคม อาเซียน เพราะประเทศไทยซึ่งอยู่ใจกลางภูมิภาคอาเซียน ถูกทำทลายมากที่สุด ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งเดียวเท่านั้น ที่เป็นความหวังที่จะให้ผู้คนในประเทศนี้อยู่ดีมีสุข ปลอดภัย มั่นคง และยั่งยืน คือ คุณภาพการศึกษาขั้น พื้นฐาน ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้พลเมืองทุกคนฉลาดคิด และฉลาดในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ ในภูมิภาค และในโลก

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษา: กลไกสู่ประชาคมอาเซียน. ใน <http://web62.sskru.ac.th/aseansskru/maxsite/?name=page&file=page&op=3>. สืบค้น 16 มิถุนายน 2556)

United States Agency for International Development (USAID. (2012). *ASEAN Curriculum Sourcebook*. 333 pages.